

Caput V.

De Jure Abbatum quoad temporalia.

§. 1.

Omnia hodie dum monasteria paucis exceptis post declarationem Conc. Trid. sess. 25. c. 3. de Regul. bonorum temporalium in communi esse capacia is solum, qui in canonicis peregrinus est, et advena, negaverit. Horum autem bonorum dominium penes singulos esse haud potest; quae etenim inter diversa sociorum genia confusio? quod totius societatis detrimentum oriretur? quare ratio suadet, jus dispensandi circa temporalia monasterii penes Abbatem esse, quod non obscure declarat can. nullus, caa. 18. q. 2.

Haud interim diffiteor, Abbati plenum in temporalia jus non competere, quippe cum clare dicat Synod. Camer. de Mon. tit. 16. Superiores Regulares *sui meminerint officii, seque non dominos bonorum Monasterii, immo ne fructuum quidem, sed tantum*

dispensatores, et administratores esse, neque se pro libitu dispensare posse, sed secundum intentionem Ecclesiae, et piorum Fundatorum.

Hinc teste Zypaeo consult. 6. de regul. in veteribus Canonibus laudabiliter cautum erat, quod Abbates, et Abbatissae adinstar administratorum, et curatorum quotannis coram conventu computum facere deberent. Videsis Bul. 18. in bullar! M. Gregor. XV.

§. II.

Praeterea, cum Religiosus ad Praelaturam evectus nondum cesset esse monachus teste S. Bern. ad Hen. Senon. cap. 9. ubi ait: *Neque enim, quia praelati monachis, ideo non monachi etc.* Nec dominus fit rerum seu immobilium ceu mobilium, sed tantum dispensator rerum Monasterii, ut Synod. Cam. loquitur, consequens est, cum peccatum non effugere, si bona monasterii secundum suum genium expendat; nam jure naturali, quod violari citra reatum non potest, contractum, quem cum suis tacite inivit, servare tenetur,

quod si non faciat, procul dubio injustitiae et nefandae proprietatis sese reum constituit. Conf. cap. *quidquid*. caa. 16. q. 1.

Hoc reatu itaque ne se polluat Abbas, consensum capituli, quod in omnibus negotiis jus dandi consilium habet, requirat necesse est; oportet enim omnes, ut implicite, et quoad sensum habet Reg. S. Bened. qui sessione gaudent, capitulariter congregari, ut in unum simul congregati omnes, et singuli ex ordine suam dicant sententiam, quae jure decretalium non mere consultativa, sed in plerisque causis decisiva est.

Ascanius Tamburinus has recenset; *α*. Si res monasterii immobiles, agros, prata, et alia oporteat alienare. *β*. Si Novitius ad professionem recipiendus est. *γ*. Si Monasterium gravetur aere alieno, obligationibus, aut cautionibus. *δ*. Si monachus ad aliud Monasterium transfertur. *ε*. Si Abbas Monachis quaedam statuta supra, aut ultra regulam vellet imponere. *ζ*. Si vellet praebendarios perpetuos in Monasterium recipere, vel quemquam ad confraternitatem spiritualem totius monasterii

adoptare. Sunt et alii casus, in quibus Capitulum jure dandi consilium, et requisiti consensus gaudet, at, ne longior sim, eos silentio praeterire volui, dixisse sufficiat, quod Abbas semper, dum suorum quoque modo interest, eorum consensum requirere debeat. In disciplina autem conservanda, redintegrandaque potest Abbas, et debet procedere quantum expedit, dummodo S. Regulam, et leges optandae, ac religiosae discretionis non transcendat. Vide Cl. Van Espen tit. 31. c. 4. de Mon. Superior. :

§. III.

Ex eo quod Abbas, sicut in praecedenti paragrapho vidimus, sit solum administrator rerum monasterii, facile dimmetiri possunt jura, quae ipsi in contractus civiles, ut puta donationem, empt. venditionem etc. rei familiaris congruunt.

Ast, ut ordinatim procedamus, notandum est, contractum esse conventionem, quae habet nomen vel causam praesentem, natura sua civiliter obligantem l. 7. §. 1. seq. ff.

de pactis. Differt contractus (licet in linea morum haec differentia non obtineat) a pactione, quia haec nec nomen, nec causam habet, et est duorum in idem placitum consensus de re solvenda, id est, facienda, aut praestanda: l. 1. §. 2. ff. h. tit. Pactum huiusmodi vel est *nudum*, vel *non nudum*, *legitimum*, aut *praetorium*. Conf. Cl. Hein. Elem. Jur. civ. lib. 3. tit. 14.

Contractus vero vel sunt *vere* tales, vel *quasi contractus*, priores aut sunt *nominati*, ceu *innominati*, quales sunt illi quatuor: *do, ut des, do, ut facias, facio, ut des, facio, ut facias*, ex quibus actio *in factum*, seu *ex praescriptis verbis* oritur. Nominati vero in *reales*, quales sunt *mutuum, commodatum, depositum, et pignus* in *verbales*, qualis est hodie *stipulatio*, vel tandem *consensuales* et sunt 5. videlicet *emptio, venditio, locatio, conductio, emphateusis, societas*, et *mandatum*, de his vide Cl. Hein. lib. 3. Elem. Jur. civ. tit. 24. et seqq. Nec praeteriri debent contractus *litterales*, qui per *chyrographa*, et *syngrapha*, nec

non per epistolam perficiuntur. Porro contractus in genere aut sunt *unilaterales* (μονοπλευρῆς) vel *bilaterales* (διπλευρῆς) de quibus consule Cl. de Martini Jur. Nat. c. 15. et seqq.

§. IV.

Jam, quid Abbas vi suae dignitatis circa praefata possit, videamus, ordimur autem a donatione, quae est liberalitas in accipientem nullo jure cogente collata, eaque fit vel *mortis causa*, et quidem sub duplici conditione *mortis* nempe vel *non revocatae voluntatis*, vel autem fit *inter vivos* pr. inst. h. tit., prioris donationis speciem quod attinet, manifestum est, Abbatem sic donare non posse, quia talis donatio naturam testamenti induit, cujus Abbas, utpote Monachus, capax non est ex can. 7. caa. 19. q. 3.

Quid vero inter vivos donare possit jure adhuc satis expeditum non est, sed potius ex circumstantiis ab exemplo nimirum timoratorum, ex redditibus monasterii, et consuetudine antecessorum desumendum. Conf.

c. 3. h. tit. Quid vero juris circa emptionem, venditionem sit, sequentia dabunt.

Emptio venditio est *contractus consensualis de re pro certo pretio tradenda* l. pen. §. ult. ff. h. tit. ea, quae ad substantiam hujus contractus pertinent, videsis apud juris civilis interpretes, mea hic non interest de iis disserere, hoc unum hic adscripsisse sufficiat, quod Abbas possit emendo, vendendoque meliorem facere monasterii conditionem, deteriore non aequè cap. *Fra-ternitatem* 2. de donat. Quaestura vero et turpis lucri cupido prohibita est cap. pen. et ult. de vit. et hon. Cler. in VI.

Caeterum suppositis ex jure civili lib. 2. c. 1. *rerum* divisionibus, notanda hic venit divisio rerum in praetiosas, et non praetiosas, in immobiles, et mobiles, harum priores Abbas sine consensu capituli alienare non potest; exceptio est 1. in emphyteusi ab antiquo dari solita, 2. in rebus immobilibus exigui valoris cap. *terrulas* 53. caa. 12. q. 2.

3. si necessitas, quae legem non habet, urgeat alienationem. 4. in fructibus, et bo-

nis, quae pro instantis temporis exigentia servando servari non possint per l. 22. et 24. de administ. tutorum.

Alias autem Abbas illud juris axioma prae oculis habere debet; nempe non *Dominus* (qualis Abbas est intuitu bonorum monasterii) *quod non habet, dominium in alterutrum transferre adeoque et alienare nequit* §. 40. inst. de rerum divis.

Quid vero Abbas circa emphyteusin possit; paucis indicabo. Est emphyteusis contractus consensualis de dominio utili praedii alteri in perpetuum, vel ad tempus non modicum pro certo annuo canone in cognitionem domini praestito, concedendo §. 3. inst. de loc. cond. et l. pr. ff. si ager, id est Emphyt. petatur. Potest itaque Abbas in emphyteusia sub conditione canonis annui, et laudemii dare rem, si sit de casibus supra recensitis, et de rebus ab antiquo in emphyteusin dari solitis, id est, requiritur, ut per duas saltem vices cum cursu 40. an. detur, ut tenet decisio 142. num. 4.

Eadem fere jura circa locationem, et con-

ductionem obtinent, quae est contractus consensualis de usu rei ad certum tempus, vel opera pro certa mercede praestandis I. 5. §. 1. ff. de V. S. quod si itaque locatio data sit ad triennium ab antecessore, eam successor potest propria autoritate confirmare in longius tempus, utile enim per inutile non debet vitari reg. Jur. 36. in VI.

Haec de juribus Abbatum, quantum in compendio licuit, dixisse sufficiat, de quibus Tambur. et Van-Esp. fuisse disserunt. Vos autem Domini Abbates, vos estis a Domino constituti, ut Familiam suam regatis, et ei cibum in tempore et permanentem in Saecula detis. Ambulate in ea vocatione, in qua vocati estis, et cum jam delibamini, et tempus vestrae resolutionis instabit, repositam inveniat vobis coronam justitiae, quam reddat vobis Dominus in illa die justus iudex.